

Perspectiefnota 2022

Meerjarenperspectief 2022-2025

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	5
2. Financieel Beeld	7
2.1 Uitgangspunt Begroting 2021-2024	7
2.2 Voorstellen Perspectiefnota	8
2.3 Duurzame balans in de begroting	10
2.4 Ambities zonder dekking	15
3. Ontwikkeling weerstandsvermogen en kengetallen	16
Bijlage 1 – Voorstellen Duurzame balans in de begroting	18
Bijlage 2 – Toelichting ambities zonder dekking	40
Bijlage 3 – Uitkomst raadsessies Duurzame balans in de begroting	46

Voorwoord

Aan de gemeenteraad

Vorig jaar om deze tijd voelde het gek om verder vooruit te kijken dan twee à drie weken. We zaten volop in de eerste fase van de coronacrisis en de wereld van toen vroeg al onze aandacht. Ondanks de financiële onzekerheden lag er echter nog steeds een stevige ambitie om te blijven investeren in een duurzaam, sociaal, veilig en vitaal Gooise Meren.

Dat investeren komt echter wel met een prijs. In een gemeente waarin de woonlasten voor inwoners en ondernemers nagenoeg gelijk blijven en de samenleving tegelijkertijd forse ambities uitspreekt, wordt het steeds moeilijker om die ambities waar te maken. Dit uit zich in een hoge werkdruk, een teruglopend weerstandsvermogen en een effect op onze kengetallen. En dat alles in een omgeving waarbij we moeten inspelen op nieuwe complexe maatschappelijke opgaven met een slanke ambtelijke organisatie die daardoor kwetsbaar is.

Gooise Meren staat daarin niet alleen. Vrijwel elke gemeente in onze regio en daarbuiten ervaart de toenemende druk op de arbeidsmarkt, de urgentie van de maatschappelijke opgaven waar we verantwoordelijk voor zijn en een toenemende financiële krapte.

Na de vaststelling van de Programmabegroting 2021 zijn we het traject 'Duurzame balans in de begroting' gestart, wat ervoor moet zorgen dat er niet jaar op jaar maatregelen nodig zijn om de begroting net aan sluitend te krijgen. Kortom, door het voeren van anticiperend beleid willen we voldoende financiële ruimte creëren om de ambities en opgaven die nog op ons afkomen te kunnen realiseren. Uit de opbrengst van dit traject hebben we zodanige keuzes gemaakt in deze perspectiefnota dat we een meerjarenperspectief kunnen presenteren met een positief saldo vanaf 2025. Het traject heeft echter nog niet geleid tot de financiële ruimte die we nodig hebben om ambities op het terrein van onder andere handhaving, mobiliteit en biodiversiteit waar te maken. Om deze wel te kunnen realiseren, zullen er aanvullende keuzes moeten worden gemaakt.

Met het traject 'Duurzame balans in de begroting' zijn alle ingrediënten voorhanden om deze keuzes te maken en richting te geven voor de programmabegroting 2022-2025. Dit vraagt van ons – uw raad, ons college en de ambtelijke organisatie – dat we goed met elkaar in gesprek gaan over wat we willen bereiken en welke middelen we daarvoor overhebben. Uiteindelijk moet dit, naast een structureel sluitende begroting, tevens leiden tot voldoende ruimte voor het volgende college om de plannen ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren.

College van Burgemeester en Wethouders Gooise Meren

Leeswijzer

Richtlijnen

De raadswerkgroep Financiën heeft richtlijnen vastgesteld voor de producten uit de planning en control cyclus, waaronder ook de Perspectiefnota. Deze richtlijnen geven we hieronder weer.

Het begrotingsjaar begint met de Perspectiefnota. Hierin vindt een kaderstellende vooruitblik naar de komende jaren plaats en de komende begroting in het bijzonder. Kenmerkend hiervoor is de integrale afweging die wordt gemaakt voor de inzet van de middelen voor de komende jaren. De inhoud van de Perspectiefnota kan jaarlijks veranderen, afhankelijk van de actualiteit (college-uitvoeringsprogramma, bezuinigingen). Een vaste herkenbare indeling zorgt echter toch voor consistentie en herkenbaarheid.

Richtlijnen Perspectiefnota:

1. De Perspectiefnota legt tenminste het meerjarig financieel kader vast.
2. Besluiten over nieuwe ontwikkelingen/wensen vinden zo veel mogelijk integraal plaats bij het vaststellen van de Perspectiefnota.
3. De keuze die we maken in de Perspectiefnota worden vertaald in de Programmabegroting
4. In de Perspectiefnota worden de (financiële) uitgangspunten voor de begroting vastgesteld.
5. Bij de Perspectiefnota beschrijven we in elk geval de nieuwe ontwikkelingen die van invloed zijn op de koers en/of het meerjarig financiële beeld
6. De Perspectiefnota bevat in ieder geval een meerjarig investeringsplan.

De afgelopen jaren heeft dit College de perspectiefnota steeds meer gezien als een koersdocument en niet als een concept begroting. De Perspectiefnota 2022-2025 is daarom, in vergelijking met voorgaande jaren, anders van opzet. In voorgaande jaren werd naast een totaal financieel beeld ook per programma ingegaan op de algemene aandachtspunten, voorstellen en investeringen. Aangezien de Perspectiefnota een nota op hoofdlijnen is, hebben we er voor gekozen de programma's niet meer uit te werken, maar alleen de hoofdlijnen te laten zien. Omdat er nog keuzes gemaakt moeten worden in aanloop naar de programmabegroting is er voor gekozen om nu nog geen investeringsplan op te nemen. In de Programmabegroting 2022-2025 ziet u uiteraard wel een uitwerking per programma en een investeringsplan.

De Perspectiefnota 2022-2025 nieuwe stijl is als volgt opgebouwd:

Na de inleiding in hoofdstuk 1 volgt in hoofdstuk 2 het financieel meerjarenbeeld 2022-2025, de voorstellen Perspectiefnota, de opbrengst van het traject 'Duurzame balans in de begroting' en de extra ambities. Hoofdstuk 3 gaat in op de ontwikkeling van het weerstandsvermogen en de bijbehorende kengetallen.

In bijlage 1 zijn alle voorstellen 'Duurzame balans in de begroting' opgenomen en in bijlage 2 wordt een toelichting gegeven op de extra ambities. Tenslotte zijn de uitkomsten van de sessies met de raad inzake 'Duurzame balans in de begroting' in bijlage 3 opgenomen.

1. Inleiding

Het zijn hectische tijden waarin wij u deze Perspectiefnota 2022-2025 aanbieden. We leven al ruim een jaar met de gevolgen van de coronacrisis en daarnaast hebben wij, net als andere gemeenten, te maken met de nodige financiële uitdagingen. Wij blijven daarbij net als voorheen onze ambities, een duurzamer, socialer, veiliger en vitaler Gooise Meren, nastreven.

Wij hebben onze zorgen over de financiële positie van Gooise Meren de afgelopen jaren al vaker met u gedeeld. Het meerjaren financieel beeld staat al langer onder druk en het is de laatste jaren een uitdaging om een structureel sluitende begroting aan de raad te kunnen presenteren. In de Programmabegroting 2021-2024 hebben we concreet aangegeven wat onze opdracht was op weg naar deze perspectiefnota. Het zoeken van een balans tussen wat we willen en wat we aankunnen. Oftewel: koers houden en investeren, maar ook ambities bijstellen om financieel gezond te blijven.

In de Programmabegroting 2021-2024 is een taakstelling opgenomen van structureel € 600.000. Daarnaast hebben wij aangegeven welke majeure opgaven ons te wachten staan. Zoals de overschrijdingen van de budgetten voor het Sociaal domein, de actualisatie van de beheerplannen, de herverdeling van het gemeentefonds en de energietransitie.

Om een duurzaam begrotingsevenwicht tot stand te brengen, is de gemeente eind 2020 gestart met het proces 'Duurzame balans in de begroting'. De afgelopen periode hebben we onderzocht hoe we structureel minder geld kunnen uitgeven of kunnen zorgen dat er meer geld binnenkomt. Dit betekent dat we kritisch hebben gekeken naar het werk wat de gemeente doet en naar onze ambities. Een brede heroverweging met als doel herstel van de financiële balans. We hebben daarbij nadrukkelijk niet gekozen voor de kaasschaafmethode.

Er is een aanzienlijk pakket aan heroverwegingen in deze perspectiefnota opgenomen, variërend van het verhogen van de inkomsten tot het bijstellen van ambities, waardoor de uitgaven kunnen worden verlaagd. Om de heroverwegingen beter te kunnen duiden, hebben we 8 richtinggevende principes geformuleerd, te weten: Heroverwegen ambities/beleid, Verbonden Partijen, Benchmark, Weloverwogen subsidiebeleid, Kostendekkendheid, Begrotingsscan en Efficiency. Alle heroverwegingen zijn vervolgens aan deze 8 principes toegedeeld.

Het is ons gelukt om met de voorstellen in het kader van 'Duurzame balans in de begroting' het negatieve beeld van de Programmabegroting 2021-2024 inclusief het structurele nadeel van het 2e Voortgangsverslag 2020. Daarnaast is er op lange termijn (vanaf 2025) financieel ruimte voor de voorstellen in het kader van de 3 O's (onvermijdelijk, onvoorzienbaar en onuitstelbaar) te honoreren. We komen echter tot de conclusie dat met het opgehaalde bedrag het financieel meerjarenbeeld weliswaar sluitend is vanaf 2025, maar niet voldoende om ook de extra ambities, die het college voor ogen heeft, waar te kunnen maken.

In de Programmabegroting 2022-2025 komt het college met concrete keuzes ten aanzien van de extra ambities en aanvullende heroverwegingen. Wij denken hierbij aan het verder uitwerken van de ideeën in het kader van 'Duurzame balans in de begroting' of aan het verder aanscherpen of verhogen van de voorgestelde ideeën. Hierbij is het van belang om op koers te blijven en onze gemeente niet 'kapot' te bezuinigen, maar goede keuzes te maken voor de langere termijn. Wij streven er naar om Gooise Meren goed achter te laten en financiële ruimte te houden voor een nieuw college.

2. Financieel Beeld

2.1 Uitgangspunt Begroting 2021-2024

Het vetrekpunt bestaat uit de Programmabegroting 2021-2024 en de doorwerking van besluitvorming na die begroting, te weten het tweede Voortgangsverslag 2020 en de september- en decembercirculaire 2020.

Tabel I: Begroting 2022-2025	2022	2023	2024	2025
Saldo Begroting 2021 - 2024 (PB21)	N 144	V 357	V 473	V 473
Nog in te vullen taakstellingen PB21				
Algemene taakstelling PB21	N 600	N 600	N 600	N 600
Restant nog niet ingevulde Begrotingsscan PB21	N 120	N 300	N 120	N 120
Doorwerking besluitvorming na PB21				
Structureel effect 2e Voortgangsverslag 2020	N 687	N 638	N 638	N 638
Structureel effect september circulaire 2020	N 332	N 183	V 16	V 767
Voortgangsverslag 2021-1	N 128	N 135	V 29	V 29
Nominale ontwikkelingen en algemene uitkering	N 76	N 80	N 79	N 100
Saldo Begroting 2022 - 2025	N 2.087	N 1.579	N 919	N 188

In de begroting was reeds een taakstelling opgenomen gelet op het financieel beeld. Daarnaast was in de vorige perspectiefnota een bedrag ingeboekt voor de jaarlijkse terugkerende begrotingsscan. Deze is meerjarig echter nog niet helemaal ingevuld.

Tegelijkertijd met deze perspectiefnota ligt ook het eerste Voortgangsverslag 2021 voor ter besluitvorming. De structurele effecten zijn verwerkt in deze perspectiefnota, vooruitlopend op de vaststelling door uw raad.

2.1.1 Nominale ontwikkelingen en algemene uitkering

Conform de in de Perspectiefnota 2021-2024 voorgestelde systematiek gaan wij voor de prijs- en loonontwikkeling uit van de cijfers van het Centraal Economisch Plan (CEP) van het CPB (publicatie maart 2021). Dit betreft de cijfers die ook als uitgangspunt dienen voor de meicirculaire 2021.

Prijsontwikkeling

Indexatie op basis van prijsindex voor de materiële overheidsconsumptie (IMOC) uit het CEP bedraagt 1,4% voor 2022. Daar wordt 0,3% aan toegevoegd vanuit een nacalculatie over 2021. Deze indexatie van 1,7% wordt toegepast op alle materiële budgetten alsook op de onderhoudsvoorzieningen, de huuropbrengsten, leges en (belasting)tarieven. Voor de subsidieontvangers, waarbij sprake is van een groot aandeel personele kosten, zal een gewogen gemiddeld van loon- en prijsstijging van 2,2% worden toegepast. Voor de jaren na 2022 wordt geen rekening gehouden met een meerjarige ontwikkeling.

Loonontwikkeling

Voor 2022 zelf is er nog geen cao, maar hanteren we de loonvoet sector overheid van 1,5% uit het CEP van CPB (publicatie maart 2021). Deze wordt gecorrigeerd met een nacalculatie over 2021 van -1,1%. De sociale lasten zullen in 2022 naar verwachting met 2% stijgen. Het totaal effect bedraagt dan 2,4%. Voor de jaren na 2022 wordt geen rekening gehouden met een meerjarige ontwikkeling.

Algemene uitkering

De uitkomst van de meicirculaire 2021 is op dit moment nog niet bekend. Technisch uitgangspunt is dat we in onze begroting uiteindelijk de procentuele loon- en prijsstijging opnemen, die ook in de Algemene Uitkering wordt toegepast. Op basis van de hierboven genoemde indexcijfers schatten we in dat sprake zal zijn van 2% compensatie voor loon- en prijsstijgingen.

2.2 Voorstellen Perspectiefnota

Bij de voorbereiding van de Perspectiefnota zijn diverse voorstellen aangeleverd die vallen onder de categorie 3O's (onvermijdelijk, onvoorzienbaar en onuitstelbaar). Als deze allen worden overgenomen dan leidt dat tot volgend financieel beeld.

Tabel II: Voorstellen Perspectiefnota 2022-2025	2022	2023	2024	2025
Aanvragen 3 O's	N 1.626	N 1.269	N 1.209	N 1.209
Beheerplannen - scenario 1A	N 489	N 534	N 534	N 534
Sociaal Domein WMO eigen bijdrage *)	N 560	N 560	N 560	N 560
ICT Veiligheid *)	N 142	N 115	N 115	N 115
Omgevingswet *)	N 235	N 60	V 0	V 0
Energietransitie *)	N 200	V 0	V 0	V 0
Saldo na voorstellen Perspectiefnota 2022-2025	N 3.713	N 2.848	N 2.128	N 1.397

* In aanloop naar de Programmabegroting wordt de absolute hoogte van deze bedragen nog geverifieerd.

Beheerplannen

In de tweede helft van 2020 is gestart met de actualisatie van de beheerplannen voor alle kapitaalgoederen, waarbij onder meer een langere doorlooptijd wordt gehanteerd, nieuwe regelgeving is verwerkt en politiek-bestuurlijke ambities zijn geïncorporeerd. Zoals al werd verwacht, zijn door de actualisatie structureel hogere budgetten noodzakelijk. Om de kosten beheersbaar te houden, zijn er verschillende scenario's uitgewerkt. Op een later moment vindt besluitvorming door het college plaats over de beheerplannen. In de Perspectiefnota is rekening gehouden met scenario 1 A. Dit scenario zit tussen het 'wettelijk minimum' (scenario 1) en het 'huidige beleid' (scenario 2) in. Met dit scenario (1A) voeren we het beheer en onderhoud sober en doelmatig uit, maar doen we wel recht aan de ambities rondom weerbaarheid en duurzaamheid. Conform de voorschriften Besluit begroting en verantwoording (BBV) zullen de geactualiseerde beheerplannen aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

Sociaal domein

Vanaf 2019 stijgen de uitgaven voor (jeugd)hulp en maatschappelijke ondersteuning van Gooise Meren, net als in alle andere gemeenten, gestaag. Oorzaken zijn een veranderende samenleving, Rijksbeleid, de beweging naar meer zorg aan huis en de toenemende vraag naar gemeentelijke (jeugd)hulp en ondersteuning die laagdrempelig en dichtbij inwoners is georganiseerd. Naast andere aanpassingen van het rijksbeleid zijn bijvoorbeeld demografische ontwikkelingen ook van invloed op de zorguitgaven. De groei in zorguitgaven is structureel en op dit moment is nog niet duidelijk of het Rijk de gemeenten

hiervoor gaat compenseren. Daarnaast nemen de inkomsten uit eigen bijdragen af in verband met het vaste lage abonnementstarief. Het abonnementstarief betekent 1 tarief per huishouden voor alle voorzieningen en laat met name een aanzuigende werking zien voor huishoudelijke hulp. Doordat de eigen bijdrage niet meer inkomensafhankelijk is, betekent dit dat de geraamde inkomsten voor de eigen bijdrage Wmo aanzienlijk lager zijn dan structureel in de begroting zijn opgenomen.

De samenwerkende gemeenten in de Regio Gooi en Vechtstreek hebben met elkaar een verkenning uitgevoerd naar maatregelen die tot kostenbeheersing en kostenbesparing in het sociaal domein kunnen leiden. Welke beheersmaatregelen regionaal uitgevoerd gaan worden en wat dit financieel betekent, is op dit moment nog niet bekend. Vooralsnog stellen we voor structureel extra budget op te nemen om de stijgende uitgaven enigszins te kunnen betalen.

ICT Veiligheid/cyber criminaliteit

In het 'Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten 2021/2022' concludeert de InformatieBeveiligingsDienst Gemeenten dat beveiliging van informatie onvoldoende op de (politieke) agenda's staat en het inzicht in risico's onvoldoende integraal is. Gelijktijdig is het risico op schade door een cyberaanval de afgelopen jaren toegenomen. Het is noodzakelijk om aanvullende beveiligingsmaatregelen te nemen om de cyberrisico's te verminderen en aan de beveiligingsnormen (AVG, BIO) te voldoen, zoals het permanent monitoren en verbeteren van de veiligheid van onze geautomatiseerde en analoge informatieverwerking en het continu beoordelen en bijsturen van de beveiligingsmaatregelen zelf.

Omgevingswet

Naar verwachting treden de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen per 1 januari 2022 in werking. Deze wetten hebben o.a. tot doel de huidige procedures sneller en transparanter te maken (Omgevingswet) en de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers (Wet kwaliteitsborging voor het bouwen). Voor de implementatie van de Omgevingswet is tot 2029 tijd om te komen tot een lokaal Omgevingsplan.

Om de implementatie van beide wetten goed in te regelen, maken we in 2022 en 2023 extra kosten. De kosten kunnen onderverdeeld worden in:

1. Er zijn aanvullende middelen nodig om de implementatie van de Omgevingswet goed voor te bereiden, want de winkel blijft gewoon open. De voorbereiding en implementatie grijpen fors in op grote delen van de organisatie, met name om de wettelijke eisen die de Omgevingswet stelt uit te gaan voeren. We verwachten hiervoor tijdelijk nog extra menskracht nodig te hebben: € 150.000 (2022)
2. Voor de verdere inrichting van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Denk aan een nieuw softwarepakket, maar ook aan trainingen voor medewerkers om goed te kunnen werken met het DSO € 45.000 (2022)
3. Voor het doorlopen van een MER procedure. Dit is een verplichting die hoort bij het opstellen van het Omgevingsplan € 40.000 (2022).
4. Voor het op- en bijstellen van het Omgevingsplan. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het bundelen van alle verordeningen met effect op de fysieke leefomgeving € 60.000 (2023).

Energietransitie

Het Rijk legt de regie van de energietransitie voor de gebouwde omgeving bij gemeenten. Het doel is dat alle wijken in 2050 aardgasvrij zijn. Dit betekent dat wij voor Gooise Meren de verantwoordelijkheid en bevoegdheid krijgen om besluiten te nemen over de lokale energievoorziening. Dit betreft het opstellen van de Regionale Energiestrategie (RES) (zoekgebieden voor het opwekken van zon- en windenergie). Het gerealiseerd krijgen van zonnepanelen langs infrastructuur, op grote daken en parkeerplaatsen. Het opstellen en uitvoeren van de Transitievisie Warmte in samenwerking met de

andere gemeenten in de regio. Het ondersteunen van inwonersinitiatieven waarmee de energietransitie wordt gerealiseerd. De realisatie van een warmtenet op basis van aquathermie in Muiderberg is daarvan een actueel voorbeeld van.

Per 1 januari 2022 eindigt de incidentele financiering van de activiteiten die we als gemeente binnen dit programma uitvoeren. Dat heeft gevolgen voor de uitvoering van de energietransitie. Om deze activiteiten ook in 2022 uit te kunnen blijven voeren zijn middelen nodig. De verwachting is dat het Rijk (structurele) middelen aan gemeenten zal toekennen om deze nieuwe taak uit te kunnen (blijven) voeren. Omdat hier op dit moment nog geen duidelijkheid over is, wordt een incidenteel budget gevraagd van € 200.000 in 2022. Dit bedrag zal worden ingezet voor het inhuren van capaciteit en voor onderzoek.

2.3 Duurzame balans in de begroting

Met het proces 'Duurzame balans in de begroting' zijn veel voorstellen opgehaald. Uit de opbrengst komen voorstellen die zonder impact uitgevoerd kunnen worden, maar ook voorstellen die meer impact hebben voor inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en/of de gemeentelijke organisatie. Om al deze voorstellen beter te duiden, hebben we een aantal principes geformuleerd. Deze richtinggevende principes vinden hun grondslag in de missie en visie van Gooise Meren.

De richtinggevende principes zijn:

1. We zijn kritisch op onze rol en taken: heroverwegen ambities/beleid
2. We voeren geen taken uit waar anderen dat beter kunnen: samenwerken/ uitbesteden (verbonden partijen)
3. We verhouden ons tot anderen en de wereld om ons heen: benchmark
4. We subsidiëren organisaties, die bijdragen aan onze ambities: weloverwogen subsidiebeleid
5. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten: draagkrachtbeginsel
6. We streven naar kostendekkendheid van tarieven en diensten: kostendekkendheid
7. We zijn financieel in evenwicht en maken zorgvuldige keuzes: begrotingsscan
8. We verbeteren continu: efficiency

De voorstellen zijn ingedeeld naar de 8 richtinggevende principes. Daarbinnen heeft het college een keuze gemaakt welke plannen nader uitgewerkt worden om in ieder geval op te nemen in de Programmabegroting. De financiële opbrengst van deze gekozen voorstellen is in tabel III opgenomen. Een overzicht van alle voorstellen treft u in bijlage 1 aan, waar zichtbaar is welke keuzes het college heeft gemaakt. U heeft uiteraard de mogelijkheid om de niet gekozen voorstellen alsnog te laten uitwerken in aanloop naar de Programmabegroting 2022-2025.

Tabel III: Duurzame balans in de begroting	2022	2023	2024	2025
Voorstellen Duurzame balans in de begroting	V 1.187	V 1.634	V 1.634	V 1.649
Heroverwegen	V 98	V 176	V 176	V 191
Verbonden Partijen	V 250	V 340	V 340	V 340
Benchmark	V 28	V 28	V 28	V 28
Weloverwogen subsidiebeleid	V 0	V 90	V 90	V 90
Kostendekkendheid	V 247	V 347	V 347	V 347
Begrotingsscan	V 425	V 360	V 360	V 360
Efficiency	V 141	V 294	V 294	V 294
Saldo na Duurzame balans in de begroting	N 2.526	N 1.214	N 494	V 252

De voorstellen in het kader van de Duurzame balans waarvoor het college nu heeft gekozen om op te nemen in de Programmabegroting hebben een totale opbrengst van bijna € 1,2 miljoen in 2022 oplopend tot circa € 1,6 miljoen vanaf 2024. Hiermee is er vanaf 2025 een structureel sluitende begroting. Voor de jaren 2022 tot en met 2024 wordt voorgesteld om het incidentele tekort te dekken door een onttrekking aan de Algemene reserve. Deze ruimte kan worden gevonden indien de reserve tijdelijke huisvesting Voortgezet Onderwijs (ca. € 11 mln.) kan vervallen gelet op de voorgenomen nieuwbouw/fusie van 2 scholen op het Hocras terrein.

2.3.1 Uitwerking per richtinggevend principe

Per richtinggevend principe geven we aan wat het principe inhoudt en welke voorstellen er onder vallen.

1. We zijn kritisch op onze rol en taken: heroverwegen ambities/beleid

We kijken kritisch waar de gemeente wel en waar deze geen rol heeft en wat dat betekent voor het bestaansrecht en/ óf de intensiteit van de huidige betrokkenheid. Kritisch op onze taken betekent dat we ons continu afvragen: Doen we de goede dingen en doen we ze goed? Waarom doen we dit en wat willen we ermee bereiken? Op welk niveau wil je als gemeente presteren?

Bij dit principe gaat het er vooral om op een kritische en creatieve manier te kijken naar de taken die we uitvoeren. Te denken valt aan het invoeren van buitenreclame, het verkopen van eigen panden, het aanpassen van de frequentie of het verminderen van de informatie op de wekelijkse gemeentepagina of het laten adopteren van rotondes door bedrijven. De voorstellen zijn realistisch, maar het is niet zeker of de opbrengst 100% realiseerbaar is. Voor dit principe wordt daarom uitgegaan van een verwachte opbrengst van 75%.

2. We voeren geen taken uit waar anderen dat beter kunnen: meer samenwerken/uitbesteden (verbonden partijen)

Gooise Meren kiest er voor niet alles zelf te willen doen, maar samen te werken met andere gemeenten als het met elkaar beter lukt en meerwaarde heeft. Beleid en uitvoering wil Gooise Meren vooral in samenwerking oppakken. Daarnaast is een belangrijke reden dat samenwerking op grotere schaal betere dienstverlening voor inwoners mogelijk maakt.

Binnen dit principe stellen we 2 sporen voor:

Bezuinigen op budget van bestaande verbonden partijen

Begin 2021 hebben de portefeuillehouders Financiën van de regiogemeenten een brief gestuurd aan 4 verbonden partijen, te weten de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek, de Regio Gooi en Vechtstreek, het Goois Natuur Reservaat (GNR) en de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV). Een van de wensen van de portefeuillehouders was om vanaf de begroting 2022, na correctie van de lonen, een 3% lagere gemeentelijke bijdrage te realiseren. De Regio Gooi en Vechtstreek heeft maatregelen genomen, waarmee de gemeentelijke bijdrage met € 1,23 miljoen kan worden verlaagd. Dit betekent een verlaging van de bijdrage van Gooise Meren aan de Regio van € 250.000 structureel.

Wij verwachten dat de overige verbonden partijen, die een brief hebben ontvangen van de portefeuillehouders Financiën, ook aan de slag gaan om een 3% lagere gemeentelijke bijdrage te realiseren. Het gaat hierbij om de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek, het GNR en de OFGV, waar in 2021 in totaal een bijdrage van ruim € 6 miljoen aan wordt betaald. Een 3% lagere gemeentelijke bijdrage betekent voor Gooise Meren een verlaging met € 180.000. Vanwege de onzekerheid of dit realiseerbaar is, is van een verwachte opbrengst van 50% uitgegaan.

Uitbreiding samenwerking beleid en uitvoering

We onderzoeken welke andere vormen van samenwerking mogelijk zijn. Hierbij kan gedacht worden aan beleidsmatige samenwerking, zoals samenwerking op het gebied van veiligheid, of aan samenwerking op bedrijfsvoering, zoals regionaal inkopen. De opbrengst hiervan is op dit moment nog niet in te schatten.

3. We verhouden ons tot anderen en de wereld om ons heen: benchmark

Wij kijken naar andere gemeenten (in de regio of van dezelfde grootte) om te weten of wij doelmatig opereren en om te weten wat andere gemeenten doen. En op welke onderdelen wij kunnen verbeteren. Op deze vragen kan een benchmark antwoord geven. Zo kiezen wij ervoor om bij het vaststellen van onze tarieven ook te kijken naar omliggende gemeenten of gemeenten van dezelfde grootte.

Als we ons vergelijken met andere gemeenten komt vooral een verschil naar voren ten aanzien van de leges Basisregistratie Personen (BRP) en de Toeristenbelasting. In vergelijking met omliggende gemeenten is sprake van een laag tarief in Gooise Meren. Daarnaast is gekeken naar het OZB tarief ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Onderzoek heeft uitgewezen dat de OZB tarieven van Gooise Meren in verhouding tot het landelijk gemiddelde en omliggende gemeenten laag zijn. Daarnaast is sprake van een negatief effect van de WOZ-waarde op de uitkering uit het Gemeentefonds. Het rijk kort Gooise Meren met circa € 10,2 miljoen.

Alles afwegende kiest het college er nu niet voor om de OZB te verhogen, aangezien we een aantal andere lasten voor de burger (zoals de afvalstoffenheffing) wel verhogen. We voorzien evenwel dat op de langere termijn een hoger OZB tarief noodzakelijk kan zijn om onze ambities te realiseren.

4. We subsidiëren organisaties die bijdragen aan onze ambities: weloverwogen subsidiebeleid

Subsidies zijn voor de gemeente een belangrijk instrument om de lokale ambities te realiseren samen met maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven. Dit betekent dat subsidieaanvragen worden beoordeeld op hun bijdrage aan de doelstellingen (de maatschappelijke effecten) die de gemeente wil bereiken. We kijken naar de verhouding tussen de benodigde investering in geld, mensen en/of

middelen (input) enerzijds en het maatschappelijk effect dat wordt bereikt anderzijds. De gemeente Gooise Meren verstrekt subsidies op velerlei gebieden.

Het Beleidskader Financiering Zorg, Welzijn, Kunst, Cultuur en Toerisme stelt de gemeente in staat om hierop te sturen. Het beleidskader sluit aan op het gemeentelijk beleid op diverse terreinen en vormt het kader waarin de gemeente aangeeft voor welke beleidsdoelen subsidie wordt ingezet, welke resultaten de gemeente wil bereiken en welke randvoorwaarden daarbij gelden. Het beleidskader sluit aan op met name de beleidsnota's Sociaal Domein, het programma Doe-democratie en het Coalitieakkoord 'Duurzaam, Sociaal, Veilig en Vitaal'.

Naast het beleidskader geldt de door de gemeenteraad vastgestelde Algemene Subsidieverordening gemeente Gooise Meren 2018, waarin beschreven staat op welke wijze een subsidieaanvraag moet worden ingediend en afgehandeld. In de subsidieverordening staat onder artikel 5.1. het volgende:

'De raad kan jaarlijks bij de vaststelling van de gemeentebegroting besluiten tot het instellen van subsidieplafond(s) voor de beleidsterreinen.'

Tot nu toe is dit artikel niet toegepast. Er geldt geen subsidieplafond en de subsidies worden jaarlijks geïndexeerd en waar nodig verhoogd. Voorgesteld wordt om vanaf het begrotingsjaar 2023 wel een subsidieplafond in te stellen. Dit betekent dat het totaalbedrag aan subsidies van € 7.405.000 voor de komende jaren niet wordt geïndexeerd of verhoogd. Hiermee vragen wij aan de gesubsidieerde instellingen om bij te dragen aan de heroverweging, net zoals we dat vragen aan de verbonden partijen. Jaarlijks wordt gekeken naar de inzet van het totaalbedrag en de verdeling daarvan over de verschillende aanvragers.

Vanwege de onzekerheid of dit realiseerbaar is, is van een verwachte opbrengst van 75% uitgegaan.

5. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten: draagkrachtbeginsel

De gemeente biedt ondersteuning aan inwoners die onvoldoende in staat zijn om te participeren in de samenleving. We hanteren zoveel mogelijk het principe dat iedereen naar zijn vermogen bijdraagt aan de financiering van de collectieve voorzieningen, die door Gooise Meren tot stand worden gebracht. Dit betekent dat een inkomen en vermogen afhankelijke toets kan plaatsvinden.

Op dit moment zijn er geen concrete voorstellen, die leiden tot een mogelijke opbrengst voor dit principe. Het voorstel van de VNG om te onderzoeken of huishoudelijke hulp ook inkomen en vermogen afhankelijk getoetst kan worden, vinden we te prematuur. Het college wil daarmee wachten op landelijk beleid. De komende tijd zal gekeken worden naar mogelijke andere voorstellen ten aanzien van dit principe. De eventuele opbrengst hiervan wordt opgenomen in de Programmabegroting 2022-2025.

6. We streven naar kostendekkendheid van tarieven en diensten

De gemeente streeft - zo veel als mogelijk - naar kostendekkendheid van de taken en diensten die de gemeente verricht. Wij kiezen voor kostendekkende tarieven, waardoor de kosten voor 100% terecht komen bij de kostenveroorzakers en niet bij alle belastingplichtigen. Dit betekent dat bij een stijging van de kosten ook direct het tarief omhoog gaat (en andersom).

Met kostendekkendheid als uitgangspunt is o.a. gekeken naar kostprijs dekkende huur, de tarieven voor begraafrechten en marktgelden, de parkeergelden, de leges WABO en de afvalstoffenheffing.

7. We zijn financieel in evenwicht en maken zorgvuldige keuzes: begrotingsscan

Gooise Meren gaat zorgvuldig en zuinig om met de middelen die ze tot haar beschikking heeft gekregen om taken uit te voeren. Dat doen we onder andere door jaarlijks een begrotingsscan uit te voeren. Doel hiervan is om te onderzoeken of er nog sprake is van 'lucht' in de begroting.

Net als in voorgaande jaren is met behulp van jaarrekeningen op taakveldniveau gekeken naar de uitputting van de begrote middelen. Deze doorlichting heeft er toe geleid dat een aantal budgetten, zoals kinderopvang, de post onvoorzien en leefbaarheid niet volledig worden ingezet en verlaagd kunnen worden.

De doorlichting van de budgetten laat ook zien dat er een budgetten zijn voor de raad, die jaarlijks niet (volledig) worden uitgegeven. Voor onderzoek van de rekenkamer wordt ieder jaar voor 2 externe onderzoeken budget begroot, maar in werkelijkheid vindt er 1 onderzoek plaats. Daarnaast blijkt dat het opleidingsbudget van de raad nauwelijks wordt uitgegeven, hooguit in het eerste jaar van de raadsperiode.

8. We verbeteren continu: efficiency

We kijken steeds naar mogelijkheden om onze werkzaamheden zo efficiënt/doelmatig mogelijk te organiseren. Dit kan door processen te moderniseren, maak ook door mensen effectiever en efficiënter in te zetten waardoor er bijvoorbeeld minder ingehuurd hoeft te worden. We hebben een moderne en efficiënte bedrijfsvoering.

Te denken valt aan het uitvoeren van kosteloze huwelijken door eigen ambtenaren in plaats van hiervoor in te huren, efficiënter om te gaan met het representatiebudget van het college en meer in te zetten op Social Return on Investment (SROI) om mensen aan het werk te helpen.

De voorstellen zijn realistisch, maar het is niet zeker of de opbrengst 100% realiseerbaar is. Voor dit principe wordt daarom uitgegaan van een verwachte opbrengst van 75%.

2.4 Ambities zonder dekking

Naast de 3 O's zijn er extra ambities. Hoewel de voorstellen in tabel IV als zeer wenselijk worden beschouwd, is hier niet voor gekozen, aangezien er geen dekking voor is. De ambities worden inhoudelijk toegelicht in bijlage 2.

Tabel IV: Ambities zonder dekking	2022	2023	2024	2025
Ambities/prioriteiten	N 1.556	N 1.672	N 1.215	N 1.881
Stemhulp	N 15	V 0	V 0	V 0
Geluidbelastingkaarten	N 15	V 0	V 0	V 0
Handhavingsjurist/ Bibob-coördinator	N 94	N 94	N 94	N 94
Personele ruimte	N 500	N 500	N 500	N 500
Biodiversiteit	N 75	N 75	N 75	N 75
Herdenking 1572 en 1672	N 20	N 20	V 0	V 0
Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	N 70	N 25	N 25	N 25
Herstel vlaglocaties	N 75	V 0	V 0	V 0
Mobiliteit	N 148	N 111	N 91	N 71
Beheerplannen op huidig niveau houden	N 523	N 523	N 523	N 523
Sociaal Domein coll voorzieningen	N 250	N 250	N 250	N 250
Actualisatie investeringen	V 229	N 74	V 343	N 343
Saldo na ambities Perspectiefnota 2022 - 2025	N 4.082	N 2.886	N 1.708	N 1.629
Aanvullende noodzakelijke maatregelen	V 2.000	V 2.000	V 2.000	V 2.000
Begrotingssaldo Perspectiefnota 2022 - 2025	N 2.082	N 886	V 292	V 371

Ondanks de opbrengst van de 'Duurzame balans in de begroting' is dit niet voldoende om alle voorgestelde extra ambities te kunnen realiseren. Dit vraagt om moeilijke keuzes, omdat invulling van deze extra ambities ten koste gaat van andere ambities of vraagt om aanvullende maatregelen. Daarnaast heeft het college de wens om vanaf 2024 structureel een positief saldo te presenteren aan het nieuwe college, na de komende gemeenteraadsverkiezingen.

In de Programmabegroting 2022-2025 komt het college met concrete keuzes ten aanzien van de extra ambities en eventueel aanvullende noodzakelijke maatregelen (€ 2 miljoen). Wij denken hierbij aan het verder uitwerken van de ideeën in het kader van 'Duurzame balans in de begroting' of aan het verder aanscherpen of verhogen van de voorgestelde ideeën.

3. Ontwikkeling weerstandsvermogen en kengetallen

3.1. Weerstandsvermogen

In deze paragraaf schetsen we de ontwikkeling van de financiële positie en enkele kengetallen. De cijfers zijn gebaseerd op de concept Jaarstukken 2020, de Programmabegroting 2021-2024 en onderhavige perspectiefnota. In de Programmabegroting 2021-2024 is de inzet van de algemene reserve voor de uitgaven tijdelijke huisvesting onderwijs verwerkt. Zoals is te lezen op blz. 11 wordt rekening gehouden met de mogelijke nieuwbouw/fusie van 2 scholen op het Hocras terrein. Dit kan een gunstig effect hebben op de kosten voor die tijdelijke huisvesting en daardoor op onderstaande tabellen en kengetallen.

Reserves	Saldo 31-12-2020	Mutaties 2021 t/m 2025	Saldo 31-12-2025
Algemene Reserve JS20/PB21 <i>Voorstel PN22</i>	32.235.833	-16.551.813	15.684.019
Incidentele dekking reserves	0	0	0
Totaal Algemene Reserve	32.235.833	-16.551.813	15.684.019
Totaal bestemmingsreserves	15.914.464	-2.003.535	13.910.928
Totaal reserves	48.150.296	-18.555.349	29.594.948

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de geïnventariseerde risico's. In de concept Jaarstukken 2020 belooft dit een bedrag van ruim € 9 miljoen. In dit bedrag is rekening gehouden met de nadelige effecten als gevolg van de coronacrisis. Enkele bestemmingsreserves zijn geormerkt ter dekking van kapitaallasten en daardoor niet vrij besteedbaar als onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Weerstandscapaciteit	Saldo 31-12-2020	Mutaties 2021 t/m 2025	Saldo 31-12-2025
Algemene reserve	32.235.833	-16.551.813	15.684.019
Onbenutte belastingcapaciteit	PM	PM	PM
Stelpost onvoorzien	50.000	0	50.000
Vrij besteedbare bestemmingsreserves	7.715.621	840.338	8.555.959
Totale weerstandscapaciteit (vooralsnog excl. onbenutte belastingcapaciteit)	40.001.454	-15.711.476	24.289.978

De benodigde weerstandscapaciteit afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, bepaalt de ratio van het weerstandsvermogen. Indien deze ratio groter is dan 1 dan is sprake van een voldoende weerstandscapaciteit, boven 2 zelfs uitstekend. De kwalificatie 'uitstekend' gaat op voor Gooise Meren, maar we constateren wel een dalende tendens.

Weerstandsvermogen	Saldo 31-12-2020		Saldo 31-12-2025
Risico's concept Jaarstukken 2020	9.494.497		
Ratio weerstandsvermogen	4,21		2,56

3.2. Kengetallen

Hieronder volgen de 'verplichte' kengetallen uit de paragraaf weerstandsvermogen.

In deze kengetallen zijn de uitkomsten van onderhavige voorstellen in de perspectiefnota verwerkt.

Verloop van de kengetallen	Rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
netto (gecorrigeerde) schuldquote	60,1%	81,0%	89,6%	111,3%	128,1%	145,8%
solvabiliteitsratio	22,0%	18,5%	14,7%	13,3%	11,9%	11,9%
structurele exploitatieruimte	1,4%	0,8%	0,1%	0,4%	0,5%	0,5%
grondexploitatie	4,2%	5,6%	4,7%	3,8%	4,7%	4,7%
belastingcapaciteit	107,7%	108,2%	111,8%	115,6%	117,1%	117,1%

Als we dit vertalen naar rapportcijfers, een methodiek zoals onlangs door de raad vastgesteld¹, dan ziet het plaatje er als volgt uit.

Rapportcijfer (BDO methode)	Rekening 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025
netto (gecorrigeerde) schuldquote	3,0	3,0	3,0	3,0	2,0	1,0
solvabiliteitsratio	2,7	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
structurele exploitatieruimte	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
grondexploitatie	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
belastingcapaciteit	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal rapportcijfer	8,3	6,9	6,9	6,9	5,9	4,9

Voor de eerste jaren blijven we op een aanvaardbaar niveau; vanaf 2024 zullen maatregelen moeten worden getroffen om het rapportcijfer op een minimumniveau van 6 te krijgen. Dit betekent keuzes in de voorgenomen investeringen. Gelet op de feitelijke realisatie tot en met 2020 is de verwachting dat het cijfer een positieve omslag zal kennen.

¹ Notitie Uitgangspunten beoordeling kengetallen (zaak 2135840)

Bijlage 1 – Voorstellen Duurzame balans in de begroting

Principe 1 - We zijn kritisch op onze rol en taken: heroverwegen ambities/beleid

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Communicatie BussumsNieuws etc	De gemeentepagina wordt wekelijks via Enter Media in de huis aan huis krant onder de aandacht gebracht. Er kan ook voor worden gekozen om dit structureel digitaal te doen, via onze website. Er wordt dan voor één kanaal gekozen.	We willen blijven communiceren met de bewoners via de huis aan huis krant en niet alleen digitaal. De uitgaven van € 80.000 kunnen met de helft worden teruggebracht door 1 pagina i.p.v. 2 te publiceren of aanpassing van de frequentie. Onderzocht wordt wat dit betekent voor de krant.	X	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Heroverwegen inzet/ambitie op de toepassing van de Wet Bibob in Gooise Meren	De ambitie heroverwegen en geen inzet vanuit team OOV in het kader van de Wet Bibob.	<ul style="list-style-type: none"> - Juist meer kosten en minder effecten, waaronder bij de geprioriteerde thema's horeca en vastgoed. - Tegenstrijdige beweging t.o.v. omliggende gemeenten, daar wordt extra geïnvesteerd, komt er verruimde wetgeving (ook Bibob) en toepassing, etc. - Waterbedeffect naar de gemeente Gooise Meren, aantrekkelijk voor de georganiseerde criminaliteit. 		€ -	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
Stoppen met regievoering door team OOV op de aanpak van jeugdoverlast	Team OOV stopt met het organiseren van een integrale aanpak. Jeugdoverlast excessen worden via de reguliere route van meldingen opgepakt door de Boa's en politie. 6 uur per week minder (= 0,17 fte)	Dit zal een negatieve impact hebben op de integrale samenwerking en de aandacht voor excessen. Betekent dat ernstigere vormen van jeugdoverlast en criminele jeugdgroepen minder adequaat worden aangepakt, waardoor meldingen toenemen en mogelijk negatieve invloed op de veiligheid en leefbaarheid op straat.		€ -	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Verminderen inzet op woonoverlast door team OOV	Minder inzet op overlast in de woonomgeving met name bij huurwoningen van woningcorporaties. OOV heeft zowel een adviesrol als een regierol. OOV zal de aanpak van woonoverlast bij huurwoningen alleen een adviesrol vervullen. 4 uur per week minder (= 0,11 fte)	Verminderen van de aanpak woonoverlast gaat ten koste van de veiligheid en leefbaarheid in een wijk. Veel personen ervaren dagelijks meer dan toelaatbare overlast van hun directe burens, waaronder geluidsoverlast, overlast als gevolg van huisdieren, stankoverlast, problemen door drugs- en/of drankgebruik, agressief gedrag of intimidatie.		€ -	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
Digitale weerbaarheid/Cybersecurity	Geen extra (regionale) inzet van OOV op digitale weerbaarheid en cybersecurity. 4 uur per week minder (= 0,11 fte)	Cyberincidenten kunnen onze maatschappij in het hart raken en gedurende korte of langere tijd verlammen. Het afgelopen jaar zijn er verschillende incidenten geweest waarbij duidelijk werd wat de impact van een digitale storing of aanval kan zijn.		€ -	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Regievoering en uitgebreide advisering bij de aanpak van risicovolle evenementen	Voor veel evenementen geldt dat OOV uitgebreid adviseert of zelfs de regie voert bij de aanpak daarvan, zoals bij de jaarwisseling, de vuurwerkdiscussie of de kermis. Met dit voorstel stopt team OOV met de regievoering en integrale aanpak rond (onvoorziene) evenementen. Team OOV adviseert alleen nog op reguliere wijze aan andere afdelingen en het bestuur. 6 uur per week minder (= 0,17 fte)	Dit zal een negatieve impact hebben op de integrale samenwerking en de veiligheid bij (onvoorziene) evenementen.		€ -	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000
Contract met Hilversum over toezicht op drank- en horecawet opzeggen	Het toezicht op de drank- en horecawet is uitbesteed aan de gemeente Hilversum die deze taak voor alle regiogemeenten uitvoert. De controle zou kunnen worden stopgezet.	Het stopzetten van de controle heeft maatschappelijke consequenties. Het toezicht op het schenken en verkopen van alcohol aan minderjarigen draagt bij aan de volksgezondheid en een veilige leefomgeving.		€ 21.500	€ 21.500	€ 21.500	€ 21.500
Vastgoed - verkopen eigen panden	Op basis van toetsingskader kijken welke panden we wel en welke we niet willen houden. Halverwege dit jaar zijn de kaders klaar.	De gemeente heeft veel panden in eigen bezit. Het is goed om te kijken welke panden verkocht zouden kunnen worden.	X	€ -	pm	pm	pm

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Reclamebelasting harmoniseren	Belasting heffen in alle kernen tbv een gezamenlijke ondernemersfonds, zoals nu al gebeurt in Bussum.	Hierdoor zullen de ondernemers minder op de gemeente leunen om initiatieven van de grond te krijgen. In Bussum betalen de ondernemers al jaren zelf hun activiteiten, denk aan feestverlichting, bloembakken, en evenementen. In Naarden betaalt de gemeente voor bijna de volle 100% de feestverlichting (€ 110.000 in 10 jaar) en het Sinterklaasfeest.	X	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Invoeren buitenreclame	Het opstellen van een eenduidig Reclamebeleid voor de openbare ruimte in het hele grondgebied van de gemeente Gooise Meren. Hierdoor kan de gemeente extra inkomsten genereren.	Er wordt op dit moment weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheden voor buitenreclame. Met het opstellen van uitgangspunten kan dit op een goede en bij de gemeente passende manier worden uitgevoerd. Door de centrale en toegankelijke ligging van de gemeente wordt ingeschat dat de gemeente een zeer gewilde locatie is voor reclame exploitanten.	X	€ 35.000	€ 140.000	€ 140.000	€ 160.000
Inkomsten voor ligplaatsen	Het opstellen van een eenduidig ligplaatsenbeleid voor de publieke openbare wateren in het hele grondgebied van de gemeente.	Niet overal gelden tarieven en als er tarieven gelden, wordt niet overal opgehaald. Het is nog onzeker of dit op lange termijn iets oplevert.	X	€ -	€ -	€ -	€ -

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Beheer en onderhoud groen	Versoberen van het groen onderhoud	Dit voorstel is verwerkt in scenario 1A van de actualisatie beheerplannen.		€ -	pm	pm	pm
Onderhoud Begraafplaatsen	Verschillende voorstellen t.a.v. onderhoud begraafplaatsen.	Levert te weinig op en is veel werk.		€ -	€ -	€ -	€ -
Natuurbegraafplaats en aanleg	Dat heeft een positief effect op de begraafplaatsen	Dit is geen besparing.		€ -	pm	pm	pm
Zwembad De Lunet samenvoegen met Naarderheem	Onderzoeken of op de langere termijn de ontwikkelingen rond Naarderheem zwemmogelijkheden in Naarden bieden.	De ontwikkeling Naarderheem biedt kansen voor de situatie rond zwembad De Lunet. Mogelijk wordt hier een revalidatiezwembad gerealiseerd, dat zwemmogelijkheden biedt waardoor De Lunet overbodig zou worden. De onderhoudskosten bedragen € 151.500 en de exploitatievergoeding € 80.000 per jaar.	X	€ -	€ -	pm	pm
Adoptie rotondes	Rotondes door lokale ondernemers laten adopteren.	Hierdoor vallen onderhoudskosten vrij en zijn er aanvullende inkomsten (circa € 1.000 per rotonde).	X	€ -	pm	pm	pm
Ongediertebestrijding door inwoners zelf	Niet langer ratten bestrijden bij particulieren, enkel ongediertebestrijding in het openbaar gebied uitvoeren.	Dit kan leiden tot onwenselijke situaties (overlast voor burens) en levert te weinig op.		€ -	€ -	€ -	€ -

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Minimabeleid opnieuw vormgeven	De hoogte van de tegemoetkomingen binnen de minimaregelingen Doe-budget 2019, Kinder- en Jeugdbudget 2019 en de Verordening pc-regeling 2016 bekijken.	Goed om te kijken naar de mogelijkheden.	X	€ -	pm	pm	pm
Bijzondere bijstand	Onderzoeken of de regels voor de Bijzondere bijstand kunnen worden aangescherpt waardoor de uitgaven kunnen dalen.	Goed om te kijken naar de mogelijkheden.	x	€ -	pm	pm	pm
Eenzaamheid is voortaan geen indicatiegrond voor maatwerk	Verschuiving van inzet op maatwerkvoorziening naar de inzet van laagdrempelige collectieve voorzieningen.	Door demedicaliseren en normaliseren wordt ingezet op oplossingen die laagdrempelig zijn en wordt duur maatwerk voorkomen.	X	€ -	pm	pm	pm
Verminderen aantal speelplaatsen	Het totaal aantal speellocaties (104) met 5 locaties verminderen.	Niet wenselijk om te bezuinigen op speelplaatsen, omdat we voorzieningen voor kinderen belangrijk vinden.		€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Buurtsportcoach anders organiseren	Het verminderen van het aantal buurtsportcoaches bij het Sportfonds met 0,6 fte.	Het is de bedoeling dat de buurtsportcoaches minder tijd besteden aan overhead (vooral communicatie), waardoor het verminderen van de fte niet ten kosten gaat van de activiteiten. Om de subsidie vanuit het Rijk te waarborgen, dient de ambtelijke inzet te worden verhoogd van 0,4 naar 1 fte. Hiermee is in de opbrengst rekening gehouden.	X	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Totaal van alle voorstellen				€ 156.500	€ 314.500	€ 314.500	€ 334.500

Principe 2 - We voeren geen taken uit waar anderen dat beter kunnen: meer samenwerken/uitbesteden (verbonden partijen)

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Regio Gooi & Vechtstreek	De regio G&V heeft naar aanleiding van een brief van de wethouders Financiën van de regio bezuinigd.	In de Regiobegroting 2022 is aangegeven dat de regio vanaf 2022 in totaal € 1,2 miljoen gaat bezuinigen. Hiervan is circa € 250.000 in het voordeel van GM.	X	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Metropool regio Amsterdam	Bevriezing van de bijdrage aan de MRA.	Bevriezing is redelijk en haalbaar, maar levert geen besparing op.		€ -	€ -	€ -	€ -
Metropool regio Amsterdam	GM kiest er voor om uit de MRA te treden en stapt uit het convenant. Dat levert direct een structurele kostenmindering op van jaarlijks € 1.53 per inwoner, oftewel € 88.000 op jaarbasis.	Met uittreding uit de MRA zou GM zich isoleren van de regio.		€ -	€ 88.000	€ 88.000	€ 88.000
Verbonden partijen	Een bezuiniging van 3% op het budget voor de verbonden partijen.	We verwachten dat de andere verbonden partijen, net als de regio G&V heeft gedaan, ook 3% bezuinigen op hun budget naar aanleiding van de brief van de wethouders Financiën van de regio.	X	€ -	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000
Totaal van alle voorstellen				€ 250.000	€ 518.000	€ 518.000	€ 518.000

Principe 3 - We verhouden ons tot anderen en de wereld om ons heen: benchmark

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Leges Burgerzaken omhoog	Verhogen leges Basisregistratie Personen (BRP) van € 9,95 naar € 12,50 per uittreksel (gelijk trekken met omliggende gemeenten).	Kijkend naar de leges van het uittreksel BRP in GM (€ 9,95) zijn wij op Blaricum na het laagst. Gemiddeld ligt de prijs van een uittreksel BRP in de regio rond de € 12,50. Hilversum € 12,50, Huizen en Wijdemeeren € 14.	X	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
Toeristenbelasting	Het verhogen van de toeristenbelasting van € 1,79 naar € 2.	Op basis van benchmark (Blaricum € 2, Huizen € 2,23, Eemnes € 2) kan de toeristenbelasting worden verhoogd.	X	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Precario terrassen	De tarieven voor precario terrassen verhogen.	Niet wenselijk		pm	pm	pm	pm
OZB-woningen	De OZB-woningen met in totaal 10% te verhogen (in 3 jaar tijd, € 10 per jaar).	Tot op heden is de OZB alleen verhoogd voor inflatie. Onderzoek heeft uitgewezen dat de tarieven van GM in verhouding tot het landelijk gemiddelde en omliggende gemeenten laag zijn. Daarnaast is sprake van een negatief effect van de WOZ-waarde op de uitkering uit het Gemeentefonds, die wij niet compenseren middels een verhoging van het OZB tarief.		€ 300.000	€ 600.000	€ 900.000	€ 900.000

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
OZB- niet woningen tarief extra verhogen	De OZB-niet woningen met in totaal 10% te verhogen (in 3 jaar tijd).	Idem aan toelichting OZB-woningen		€ 60.000	€ 120.000	€ 180.000	€ 180.000
Totaal van alle voorstellen				€ 387.500	€ 747.500	€ 1.107.500	€ 1.107.500

Principe 4 - We subsidiëren organisaties die bijdragen aan onze ambities: weloverwogen subsidiebeleid

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Instellen subsidieplafond	Het instellen van een subsidieplafond vanaf 2023.	Dit betekent dat het totaalbedrag aan subsidies vanaf 2023 niet wordt geïndexeerd of verhoogd. Hiermee vragen wij aan de gesubsidieerde instellingen om bij te dragen aan de heroverweging, net zoals we dat vragen aan de verbonden partijen.	X	€ -	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000
Totaal van alle voorstellen				€ -	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000

Principe 5 - De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten: draagkrachtbeginsel

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Integraal werken op uitvoeringsniveau	Zo integraal en gecoördineerd mogelijk werken op uitvoeringsniveau bij aanpak van meervoudige problematiek binnen het sociaal domein. Kwetsbare burgers zijn gebaat bij een integrale aanpak van hun meervoudige problematiek. Dit bespaart mogelijk uitvoerings- en zorgkosten. Dit voorstel is domeinoverstijgend en moet in afstemming worden gebracht met minimaal P7 en mogelijk meerdere programma's.	We wachten op landelijk beleid.		€ -	pm	pm	pm
Totaal van alle voorstellen				€ -	€ -	€ -	€ -

Principe 6 - We streven naar kostendekkendheid van tarieven en diensten

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Vastgoed - kostprijs dekkende huur	Kostprijs dekkende huur is onderzocht. Opbrengst op basis van conservatieve schatting.	Kostprijs dekkende huur is onderzocht. De opbrengst is op basis van een conservatieve schatting. Het gaat hierbij niet om panden van instellingen waar wij subsidie aan verstrekken en leidt dus niet tot een hogere subsidie.	X	€ -	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Kostendekkendheid parkeertarieven	Het onderzoeken of kostendekkendheid van parkeertarieven mogelijk is.	In het kader van dit principe is het goed om ook naar de kosten-dekkendheid van parkeertarieven te kijken. Wordt nog verder uitgezocht, maar vooralsnog uitgegaan van een opbrengst van € 125.000.	X	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
Kostendekkendheid begraafrechten en marktgelden onderzoeken	Tarieven verhogen zodat sprake is van kostendekkendheid.	Uitgangspunt is kostendekkendheid, tenzij we ons op deze manier uit de markt prijzen.	X	pm	pm	pm	pm

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Verhogen afvalstoffenheffing	Structurele verhoging van de afvalstoffenheffing door toerekening straatreiniging (10%). In 2022 betekent dit een absolute verhoging van € 5 per jaar per huishouden.	Gemeenten mogen maximaal 30% van de kosten van straatreiniging toerekenen aan de afvalstoffenheffing, omdat het aanbieden van afvalstoffen in zakken nevenvervuiling (zwerfafval) kan veroorzaken en controle nodig is op het juist aanbieden van afval. Een dergelijke keuze maakt deel uit van de vrije beleidsruimte van het gemeentebestuur. Vanwege de verhoging van de bijdrage aan de regio voor de GAD (Regiobegroting 2022) wordt voorgesteld 10% toe te rekenen. De hogere regiobijdrage leidt al tot een verhoging van € 25 in 2022 en € 15 vanaf 2023.	X	€ 121.500	€ 121.500	€ 121.500	€ 121.500
Kostendekkendheid leges WABO	In 2019 zaten wij op 60% kostendekkend, in 2020 op 87%.	Nu niet haalbaar vanwege de grote woningbouwprojecten in de komende jaren. Op termijn wel mogelijk.		€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal van alle voorstellen				€ 246.500	€ 346.500	€ 346.500	€ 346.500

Principe 7 - We zijn financieel in evenwicht en maken zorgvuldige keuzes: begrotingsscan

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Burgerparticipatie/Doe-democratie	Het budget van € 86.100 voor het programma Doe-democratie met € 50.000 verminderen tot € 36.100 per jaar.	Het programma Doe-democratie werkt aan de totstandkoming van een gelijkwaardig samenwerkingsproces tussen gemeente en samenleving en wordt nadrukkelijk met inwoners samen vormgegeven. Hiervoor is een structureel budget van € 86.100 gereserveerd. Dit budget wordt veelal gebruikt voor andere doeleinden dan de inhuur van externe bureaus ten behoeve van participatie.	X	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Verlagen Opleidingsbudgetten	Het opleidingsbudget verlagen van € 480.000 naar € 455.000.	Het aanpassen van het opleidingsbudget aan de realiteit.	X	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Schuldhelpverlening	De begroting in lijn brengen met de werkelijke uitgaven in de afgelopen jaren.	Er blijft ieder jaar budget over.	X	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Kinderopvang	De begroting in lijn brengen met de werkelijke uitgaven in de afgelopen jaren.	Er blijft ieder jaar budget over.	X	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Halveren stimuleringssubsidie	De stimuleringssubsidie halveren voor het organiseren van kleinschalige sportevenementen. Er wordt weinig gebruik van gemaakt.	Er blijft ieder jaar budget over.	X	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Leefbaarheid afschalen	In het kader van leefbaarheid is er voor 2021 en 2022 tijdelijk extra geld geserveerd. Dit budget kan worden gehalveerd.	De afgelopen periode zijn minder bestedingen t.b.v. het (tijdelijk) budget leefbaarheid gedaan. De middelen waren bedoeld voor het opstellen van een actieplan Leefbaarheid en de uitvoering hiervan. Enerzijds voor knelpunten op het gebied van leefbaarheid die gemeentebreed spelen: rommel op straat, geluidsoverlast, luchtkwaliteit e.d., anderzijds voor de ontwikkeling (met inwoners) van wijkplannen, inclusief middelen die inwoners kunnen inzetten voor kleine verbeteringen.	X	€ 75.000	€ -	€ -	€ -
Post onvoorzien verlagen	Het opnemen van een post onvoorzien is verplicht, maar kan naar beneden worden bijgesteld. Voorgesteld wordt om € 10.000 te begroten in plaats van € 50.000.	Er is de afgelopen 4 jaar geen gebruik van het budget gemaakt.	X	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Rekenkamer	Het budget van € 60.000 halveren.	Er wordt ieder jaar voor 2 externe onderzoeken budget begroot, maar daadwerkelijk vindt er 1 onderzoek plaats.	X	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Opleidingsbudgetten van de raad	Het budget van € 12.500 voor opleidingen verminderen met € 10.000.	Het budget wordt nauwelijks uitgegeven, hooguit in het eerste jaar van de raadsperiode.	X	€ -	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Totaal van alle voorstellen				€ 425.000	€ 360.000	€ 360.000	€ 360.000

Principe 8 - We verbeteren continu: efficiency

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Kosteloze huwelijken door eigen ambtenaren	Wekelijks worden 2 kosteloze huwelijken voltrokken op het gemeentehuis. Deze huwelijken worden nu voltrokken door een buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand (BABS). De Babs krijgt hiervoor een vergoeding.	Er is geen maatschappelijke impact. Het huwelijk/partnerschapsregistratie wordt gewoon voltrokken, maar dan door eigen ambtenaren. Hierdoor besparen we de vergoedingskosten van de babs.	X	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Formatie wethouders	Het verminderen van het aantal wethouders	Het minimum aantal wethouders voor elke gemeente is twee. Gooise Meren mag met 57.715 inwoners 6 voltijdse wethouders hebben. Deze beslissing ligt bij het volgend college. 1 wethouder kost circa € 1 ton.		€ -	pm	pm	pm

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Openingstijden verkorten	Het pand sluiten op de vrijdagmiddag.	Dit betekent minder kosten voor het openhouden van het pand. De verwachting is dat dit niet ten koste gaat van de dienstverlening.	X	€ -	pm	pm	pm
Minder externe inhuur (o.a. ICT formatie)	Ten laste van de begrote salarispost vindt op een aantal plaatsen structurele inhuur plaats, wanneer deze wordt vervangen door "eigen" personeel is dit goedkoper en kan doordat er minder wordt uitgegeven een formatieve besparing plaatsvinden. Onder langdurig verstaan we minstens 6 maanden.	We hebben inhuur niet begroot, dus levert het niets op.		€ -	pm	pm	pm
Representatie college	Het verminderen van de representatieve uitgaven met € 15.000. Hierdoor blijft er € 85.000 beschikbaar.	Er kan efficiënter met het budget worden omgegaan door keuzes te maken t.a.v. bestedingen of andere invulling te geven aan de uitgavendoelen.	X	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Hybride werken	Het invoeren van hybride werken.	De totale schoonmaak/catering kosten voor het in stand houden van het gemeentehuis bedragen nu circa € 300.000. Hybride werken kan op termijn leiden tot minder uitgaven. Het is op dit moment niet mogelijk om gefundeerde aannames te doen over de haalbaarheid, wenselijkheid en realiseerbaarheid van dit voorstel.	X	€ -	pm	pm	pm

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Toepassing en coördinatie van de Wet Bibob in Gooise Meren	Vanaf 2018 wordt er in de gemeente (actiever) ingezet op de aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit (prioriteit in het IVP). In de praktijk komen onderzoeken op basis van signalen van ondermijning veelal voor rekening van team OOV. Hiervoor moet externe capaciteit worden ingehuurd. Voorgesteld wordt om de komende jaren tot een effectieve en efficiënte inzet van de Wet Bibob te komen door op de vakafdelingen de Bibob-onderzoeken uit te voeren, o.a. door de vergunningverlener wabo, de subsidievertrekker of de jurist grondzaken. Hierdoor is minder externe inhuur nodig.	Op de langere termijn zorgt deze wijze van organiseren voor het opbouwen van voldoende expertise en kwaliteit in de eigen organisatie, dit bespaart kosten voor externe inhuur. Er zal een beperkte tijdsinvestering van de betrokken medewerkers noodzakelijk zijn. Allereerst voor de opleiding om te komen tot een basisniveau Wet Bibob, daarnaast voor de uitvoering van de Wet Bibob en jaarlijkse bijscholingsmomenten. Echter, deze inzet is beperkt wanneer dit geïntegreerd wordt in de reguliere processen en gesprekken. Bijvoorbeeld integratie in de reguliere aanvraag omgevingsvergunning bouw en de gesprekken in dit proces.	X	€ -	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Vermindering van straatmeubilair en verkeersborden.	Er is teveel straatmeubilair (parkeerpalen en prullenbakken) in Gooise Meren. Dit geldt ook voor het aantal verkeersborden. Door het aantal te verminderen kan het budget voor straatmeubilair (€ 90.000) en verkeersborden (€ 80.000) kan hierdoor met 10% naar beneden worden bijgesteld.	Uit onderzoek van VVN blijkt dat 20% van de verkeersborden in Nederland overbodig is. Dit zorgt voor verwarring en onveilige situaties op de weg. Daarnaast worden er veel parkeerpalen geplaatst. Onderzoeken of dit past met het oog op de nieuw vast te stellen beheerplannen.	X	€ -	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000
Parkeren: moderniseren parkeerketen	Modernisering parkeerketen o.a. met scanauto		X	€ -	pm	pm	pm
Bij ruimtelijke projecten meer geld ophalen	Slimmer worden in het verhalen van de kosten.	We moeten zorgen dat ontwikkelaars meebetalen aan kosten die buiten het project worden gemaakt. Hiervoor dient middels een nota bovenwijkse voorzieningen een berekenings-systeem te worden opgesteld.	X	€ -	pm	pm	pm
Minimabeleid: automatisering	Daarnaast kijken naar verhalen ambtelijke kosten.		X	€ -	pm	pm	pm
Meer op (Europese) subsidies aanboren	Onderzoek naar het verwerven van extra (Europese) subsidies.	Er zijn verschillende (Europese) gelden die voor (co)financiering van projecten kunnen dienen. Hiervoor is wel een extra inspanning nodig.	X	€ -	pm	pm	pm
Minimabeleid: Vereenvoudigen	Vereenvoudiging en harmonisatie van de minimaregelingen Kinder- en Jeugdbudget 2019, Doebudget 2019 en Verordening PC-regeling 2016.	Betreft een efficiëncyslag en deregulering.	X	€ -	pm	pm	pm

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Re-integratie: SROI	Inspanning om mensen bij opdrachtgevers aan het werk te helpen, waardoor zij geen uitkering meer hoeven te ontvangen. Opdrachtnemers krijgen naar verhouding van hun opdracht een inspanningsverplichting op het gebied van arbeidstoeleiding mee. Opdrachtnemers kunnen zelf kiezen in welke vorm zij Social Return on Investment (SROI) aanbieden, zoals werkervarings- of stageplaatsen ter beschikking stellen of werkzoekenden in dienst nemen.	Dit voorstel heeft als gevolg dat er anders gekeken wordt naar ons opdrachtgeverschap. Naast het toezien op de opdracht moeten wij ook zorgen dat de SROI naar behoren wordt uitgevoerd. Het maken van afspraken over de vorm van SROI en het toezicht op goede naleving van de afspraken is belegd bij de regio.	X	€ 52.500	€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000
Re-integratie: uitkering	Het budget voor re-integratie nog actiever inzetten op voorzieningen die leiden tot stijging op de participatieladder	De kans op uitstroming wordt vergroot en het aantal Participatiewet-uitkeringen zal dalen. Hoewel hierbij eerst een investering moet worden gedaan levert dit uiteindelijk een besparing op.	X	€ 65.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000
Kwartiermaker Samen Sneller Duurzaam	Kwartiermaker SSD loopt af. We willen investering in kwartiermaker doortrekken en stevig inzetten op Stichting Gerben Struik. Hierdoor kan het initiatievenfonds afgebouwd worden.	De exacte uitwerking wordt nog uitgezocht voor de begroting.	X	€ 50.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000

Omschrijving idee	Inhoud voorstel	Toelichting	Keuze college	2022	2023	2024	2025
Integraal werken op uitvoeringsniveau	Zo integraal en gecoördineerd mogelijk werken op uitvoeringsniveau bij aanpak van meervoudige problematiek binnen het sociaal domein. Kwetsbare burgers zijn gebaat bij een integrale aanpak van hun meervoudige problematiek.	Dit bespaart mogelijk uitvoerings- en zorgkosten. Dit voorstel is domeinoverstijgend en moet in afstemming worden gebracht met minimaal P7 en mogelijk meerdere programma's. Niet te vertalen in geld.		€ -	pm	pm	pm
Kerncollectie kunst verkopen.	Er is een aantal waardevolle schilderijen (stadhuis Naarden).	Levert te weinig op. Verkoop kost ook weer geld (kunstenaars opzoeken BKR, veilingkosten, etc.)		€ -	pm	pm	pm
Informatisering	Uit benchmark blijkt dat we meer zouden moeten gaan uitgeven, maar dit proberen we te voorkomen.	Geen besparing		€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal van alle voorstellen				€ 187.500	€ 392.000	€ 392.000	€ 392.000

Bijlage 2 – Toelichting ambities zonder dekking

Programma 1 | Inwoners en Bestuur

Stemhulp

Een belangrijkste doelstelling in Programma 1 Inwoners en Bestuur is 'Vergroten betrokkenheid inwoners' of 'Verbeteren democratisch functioneren'. In 2022 zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen, onvermijdelijk en onuitstelbaar. Elke vier jaar mogen inwoners naar de stembus. Als middel kan bij gemeenteraadsverkiezingen het gebruik van een 'stemhulp' ingezet worden. Gebleken is dat burgers steeds meer gebruik maken van stemhulpen om hun keuze te maken. Inwoners kunnen daarin achtergrondinformatie vinden over de standpunten van de politieke partijen die aan de gemeenteraadsverkiezingen meedoen en ze kunnen partijen met elkaar vergelijken. Op deze manier vormt de kiezer een mening over deze thema's en stimuleert dit het debat over deze thema's. Door de communicatie rond de stemhulp zijn ook meer burgers zich bewust van het feit dat er verkiezingen zijn en kan daarmee de opkomst vergroot worden.

Personele ruimte

Gemeente Gooise Meren staat voor stevige opgaven en ambities in zowel de externe omgeving als binnen de organisatie. Terwijl afgelopen jaren de "winkel open was" hebben wij onze organisatie geprofessionaliseerd en hebben veel stappen gezet om toekomstbestendig te worden en blijven. Wij streven er naar om flexibel te kunnen inspelen op kansen en knelpunten binnen het huidige personeelsbestand en willen ook toekomstig, beloftevolle werknemers kunnen boeien en binden. Hiervoor moeten wij het instroom-, doorstroom- en uitstroombeleid goed blijven vormgeven en echt inspelen op de ontwikkelingen in de huidige arbeidsmarkt. In een snel veranderende wereld is strategische personeelsplanning belangrijk om goed vooruit te kijken naar wat de organisatie op de korte én langere termijn nodig heeft. Dit 'toekomstproof' maken van je personeelsbestand wat betreft omvang, wendbaarheid en kwaliteit lukt ons binnen de huidige formatie niet voldoende. Om toekomstbestendig te verjongen, doorstroom te faciliteren, talenten te behouden, mensen duurzaam inzetbaar te houden en allerlei andere kansen die zich voordoen te benutten is meer ruimte nodig. Zo is ons proces van werving en selecties de afgelopen jaren geprofessionaliseerd en ervaren we dat de diverse wervingsprocedures talenten opleveren. Echter is er op dit moment niet voldoende financiële ruimte om hen ook daadwerkelijk te kunnen plaatsen. Het is juist in deze arbeidsmarkt belangrijk om talent alvast aan ons te binden maar vooral ook om talenten te behouden.

Mede gezien het kwetsbaar ambtelijk apparaat, zowel als het gaat om de hoeveelheid ambtenaren in vergelijking tot vergelijkbare gemeenten alsook het kunnen inspelen op nieuwe complexe opgaven. Om een en ander dit vorm te kunnen geven, is structureel extra geld nodig bovenop de begrote salarispost.

Herstel vlaglocaties

De gemeente Gooise Meren vlagt bij bijzondere gelegenheden in de gemeente. Bijvoorbeeld op Koningsdag, bij verjaardagen van leden van het Koninklijk huis of op 4 en 5 mei. Vorig jaar werd duidelijk dat de werkzaamheden, die voor het vlaggen nodig zijn, niet verantwoord uitgevoerd kunnen worden. Voor het college reden om te onderzoeken wat nodig is om het veilig vlaggen op de historische vlaglocaties weer mogelijk te maken. We vinden het van belang om de monumenten in onze gemeente in goede staat te behouden. In september bent u over het Arbo technisch onderzoek en onze

vervolgstappen geïnformeerd. De afgelopen periode is in beeld gebracht of en hoe de aangetroffen tekortkomingen op drie vlaglocaties in Gooise Meren kunnen worden opgelost. Voor de zomer zijn 3 vlaglocaties (Kerktorens Muiden en Naarden en Stadhuis Naarden) Arbo technisch beoordeeld. De aangetroffen situaties bleken onveilig te zijn. De afgelopen periode is onderzocht wat nodig is om het veilig vlaggen weer mogelijk te maken.

Programma 2 | Veiligheid

Handhavingsjurist/Bibob coördinator

Om de aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit (hierna: GOC) in de organisatie te borgen is het noodzakelijk dat er voldoende capaciteit en kennis is voor de handhaving op ondermijningscasuïstiek en de coördinatie op Bibob-onderzoeken. Sinds 2019 is een start gemaakt met de uitvoering in de aanpak van GOC in Gooise Meren, in de praktijk blijkt er onvoldoende capaciteit te zijn in de huidige formatie om dit adequaat vervolg te geven. Een van de randvoorwaarden voor de aanpak van GOC is dat er voldoende capaciteit, expertise en juridische kwaliteit in de organisatie is.

Een effectieve aanpak van GOC vraagt om een georganiseerde overheid die alle middelen en instrumenten inzet, die ze tot haar beschikking heeft. Het strafrecht moet gecombineerd worden met onderdelen van fiscaal- en bestuursrecht. Gezamenlijk leveren de gemeenten, politie, Belastingdienst, OM en het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) ieder een bijdrage aan de integrale aanpak van ondermijning.

De toepassing van de Wet Bibob is een krachtig instrument om oneerlijke concurrentie tegen te gaan, het opbouwen van (criminele) machtsposities tegen te gaan, de integriteit van het openbaar bestuur en andere openbare belangen te waarborgen. Het is uiteraard de bedoeling dat de malafide ondernemer in Gooise Meren het lastig krijgt met de Wet Bibob en de bonafide ondernemers zo min mogelijk hinder hiervan ondervinden. Met de Wet Bibob kan preventief opgetreden worden tegen (het faciliteren van) georganiseerde criminaliteit en kan de integriteit van ons bestuur gewaarborgd worden.

Waarom?

De aanpak van GOC heeft prioriteit in Nederland, ook in Gooise Meren. In Gooi- en Vechtstreek wordt hier actief op ingezet en omliggende gemeenten passen de formatie aan op deze aanpak. Vanaf 2020 heeft de gemeente Hilversum 5,5 fte voor de aanpak GOC belegd in een team ondermijning. Dit team bestaat uit een regisseur ondermijning (1 fte), juridische advisering (1,5 fte), senior vergunningverlener (1 fte), een BOA ondermijning (1 fte), administratieve ondersteuning (0,5 fte) en informatie analyse (0,5 fte). De gemeente Huizen heeft eveneens een uitbreiding gedaan van 2 fte voor de aanpak van ondermijning.

Bij omliggende gemeente is een intensivering op de (ontwikkeling van de) aanpak van GOC, op het uitvoeren van Bibob-onderzoeken en op de controles bij (malafide) ondernemers. Als we hier niet in mee gaan, dan zal men de weg van de minste weerstand zoeken. Oftewel, de kans is groot dat criminelen vanuit omliggende gemeenten zich in Gooise Meren gaan vestigen, bijvoorbeeld uit Hilversum, maar ook uit Amsterdam. Hier moeten wij alert op zijn, om onze inwoners en (bonafide) ondernemers te beschermen.

In Gooise Meren is op dit moment een regisseur ondermijning (Adviseur OOV) voor 1 fte en 0,11 fte administratieve ondersteuning beschikbaar voor de aanpak van GOC. Er is uitbreiding nodig in de vorm van een handhavingsjurist en Bibob-coördinator die belegd kan zijn in één functie. Deze persoon werkt nauw samen met de regisseur ondermijning in de analyse en uitvoering van ondermijning casuïstiek, complexe integriteitsonderzoeken en de handhavingsbesluiten na interventies. Hiermee wordt

eveneens de scheiding van functies en bevoegdheden geborgd, die niet slechts bij de regisseur ondermijning ondergebracht kunnen worden.

Door het aanstellen van een handhavingsjurist met de kennis van handhaving op ondermijningscasuïstiek en ervaring met de coördinatie voor Bibob-onderzoeken is het niet meer noodzakelijk om een specialist op het gebied van ondermijning en voor Bibob onderzoeken in te huren. Ook niet voor specialistische casussen.

De complexere Bibob-zaken lopen nu echt nog op basis van ondermijningsprioriteit/signalen. Dit zal eigenlijk naar structureler en naar uitgebreider moeten omdat wij niet alles zien en horen, maar zeker ook niet alles opgepakt kan worden. De beweging om ons heen (Huizen/Hilversum/Wijdemeren /Nederland) is dat zaken, zoals de Wabo vanaf een X investering, standaard een Bibob-toets ondergaan (prioriteit vastgoed/ondermijning). Ook onze andere vergunningsaanvragen als horeca kunnen beter getoetst worden. Met andere woorden, elke Bibob-zaak waar we (dieper) in willen kijken levert een specialistische zaak op waar geen interne expertise en capaciteit meer voor is.

Dit kan opgelost worden door dit niet uit te voeren, geen uitbreiding in de toepassing van de Wet Bibob en de ambities bij te stellen. Dit dient dan ook extern gecommuniceerd te worden naar partners. Dan zal er soms een specialistische klus intern opgepakt kunnen worden, wanneer capaciteit dit toelaat of andere keuzes gemaakt worden (wat doen we op dat moment niet). Bijvoorbeeld alleen zaken oppakken bij zeer dringende of ondermijnende zaken die uit RIEC-zaken komen, niet binnen een actieve, alerte lokale aanpak.

Programma 3 | Openbare ruimte, Verkeer en Parkeren

Verbeteren overgangen 30 km zones

Er zijn veel klachten over te snel rijden in woongebieden. Regelmatig wordt als argument aangevoerd dat de overgang van een weg 50 km/uur naar een woongebied 30 km zone niet duidelijk is aangegeven. Dit is soms terecht. Mensen aanspreken op gedrag is dan lastig. Enkele overgangen dienen verbeterd te worden zodat ze voldoen aan de landelijke richtlijnen van de CROW. Wij stellen voor deze investering door zijn omvang beschikbaar te stellen door ophogen exploitatiebudget Verkeersmaatregelen Realisatie. Wij verwachten een provinciale subsidie van 50%.

Diverse kleinere investeringen Mobiliteit

Op 18 maart 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met het Mobiliteitsplan Gooise Meren 2040 Goed en Veilig op Weg. Dit plan bevat tevens een Uitvoeringsagenda waarin voor de komende 5 jaar meerdere kleinere projecten zijn opgenomen. De als noodzakelijk geprioriteerde kleinere projecten hebben gemeen dat ze elk slechts een kleinere investering vereisen en worden daarom via een ophoging van exploitatiebudgetten gerealiseerd. Dit zijn de exploitatiebudgetten van Verkeersbeleid, Verkeersmaatregelen Realisatie, Wegonderhoud Realisatie en Parkeren.

Deze projecten gaan over aanbrengen blauwe zones, vergroenen parkeerplaatsen, deelnemen aan landelijke verkeersveiligheidscampagnes, instellen schoolzones, fietsvoorzieningen aanleggen bij nieuwe bushaltes, bevorderen inzet van alternatieve vormen van vervoer, aanschaf Snelheid Indicatie Panelen (SID's of Smileys) en aanleg van basisvoorzieningen voor deelauto's of deelfietsen.

Beheerplannen

In de tweede helft van 2020 is gestart met de actualisatie van de beheerplannen voor alle kapitaalgoederen. In de Perspectiefnota is onder de 3O's rekening gehouden met scenario 1 A. Dit scenario zit tussen het 'wettelijk minimum' (scenario 1) en het 'huidige beleid' (scenario 2) in. Indien we

willen vasthouden aan uitvoering conform het huidige beleid (scenario 2) dan is aanvullend budget nodig. De uitvoering van de beheerplannen zal in de komende vier jaar plaatsvinden. De consequenties van tussentijdse actualisaties en aanpassingen n.a.v. beleidswijzigingen worden elk jaar opnieuw in de perspectiefnota opgenomen. Door deze actualisatie worden de financiële risico's kleiner.

Programma 5 | Duurzaamheid, Water en Groen

Geluidbelastingkaarten

In juni 2022 zal Gooise Meren (en de andere agglomeratiegemeenten van agglomeratie Hilversum) weer EU geluidbelastingkaarten over het jaar 2021 moeten vaststellen. De OFGV begeleidt deze werkzaamheden om te komen tot de geluidbelastingkaarten, dit zijn reguliere werkzaamheden. De OFGV maakt de kaarten niet zelf, deze worden in opdracht van Gooise Meren uitbesteed aan een extern adviesbureau. Voor het opstellen van de geluidbelastingkaarten is het nodig om in 2021 al te starten. Hiervoor zal rekeningen moeten worden gehouden met de kosten voor het maken van de kaarten en het onderhouden hiervan. Op basis van ervaringen uit het verleden raamt de OFGV de kosten voor Gooise Meren tussen de € 10.000 en de € 15.000. In het verleden (2011) heeft Gooise Meren subsidie ontvangen voor het maken van de geluidsbelastingkaarten.

Biodiversiteit

Het vergroten en verbinden van leefgebieden van planten en dieren staat centraal bij de uitvoering van het Biodiversiteitsactieplan. Om de biodiversiteit van ons beheergebied te vergroten liften we zoveel mogelijk mee met geplande herinrichtingsplannen of geplande vervangingsinvesteringen en passen we ons beheer hierop aan. Naast bestaande plannen en aanpassingen in het beheer zijn er ook éénmalige investeringen nodig om de leefgebieden in het stedelijke gebied te vergroten en met de natuurgebieden rondom het stedelijk gebied te verbinden. We richten ons in het Biodiversiteitsactieplan de komende 4 jaar eerst op de belangrijkste verbindingen door het stedelijke gebied en langs water. De investeringen worden ingezet voor het aanvullen van ontbrekende schakels van opgaande groenstructuren (bomen, struiken), het omvormen van grasvegetatie naar kruidenrijke vegetatie, daar waar alleen aanpassing in beheer niet voldoende is en uitbreiding van fijnmazige faunaverbindingen over wegen.

In de berekening van het beheerplan Groen is rekening gehouden met de uitvoering van het Biodiversiteitsactieplan. Zonder uitvoering van dit plan is een groot deel van de geplande besparing op groenonderhoud niet mogelijk.

Programma 7 | Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd

Sociaal Domein collectieve voorzieningen

Met het budget voor collectieve voorzieningen wordt subsidie verleend aan organisaties in het maatschappelijk voorveld. Het doel is om instroom in maatwerkvoorzieningen Jeugd en Wmo en daarmee hoge kosten te beperken. In de afgelopen jaren zijn loon/prijsindexaties slechts beperkt toegepast. Ook zijn sommige subsidies opgehoogd voor uitbreiding van uren, afhankelijk van de behoefte en maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen. Hierdoor staat het budget voor collectieve voorzieningen onder druk.

Programma 8 | Sport, Cultuur en Recreatie

Herdenking 1572 en 1672

In 2022 en 2023 worden landelijk respectievelijk de jaren 1572 en 1672 herdacht.

Het jaar 1572 is het begin van de "geboorte van Nederland" én van een langdurige oorlog die eindigde met de erkenning van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Ruim 20 samenwerkende gemeenten willen de gebeurtenissen en thema's uit 1572 (en de relevantie daarvan voor nu) vanaf 2022 breed herdenken, vieren en actualiseren. Het Rampjaar 1672 betekende het einde van de Gouden Eeuw. In dit Rampjaar kregen vooral de vestingsteden het zwaar te verduren, door bezetting, verwoesting, brandschatting en inundaties. Daarom wordt in 2022 de Nationale Rampjaarherdenking georganiseerd. Vrijwel alle betrokken provincies en erfgoedorganisaties nemen hieraan deel, van Bourtange in Groningen tot Wittem in Zuid-Limburg, van Hellevoetsluis tot Eibergen in Gelderland. TV is hier reeds bij betrokken en er komt ook een educatief programma.

Naarden en in mindere mate Muiden zijn nauw betrokken bij deze herdenkingen. Voor Naarden zijn 1 december 2022 en september 2023 (de bevrijding) van belang voor herdenking. De Vestingsteden zijn nauw betrokken bij de nationale herdenkingen en de culturele instellingen zullen daar ook aandacht aan besteden. De musea hebben speciale tentoonstellingen en er zullen lezingen en concerten in de Grote Kerk zijn. Ook andere culturele instellingen buiten Naarden-Vesting worden hierbij betrokken, waaronder erfgoedinstellingen. Door de instellingen worden al voorbereidingen getroffen voor deze twee grote herdenkingen. Er is budget noodzakelijk om deze herdenkingen mogelijk te maken. Voor de culturele instellingen zal dit een gezamenlijk project worden dat ook voor het toerisme en economisch van belang is. Er zal zowel landelijk als plaatselijk veel aandacht aan besteed worden.

Erfgoedvisie

Onderdeel van de Erfgoedvisie is een uitvoeringsprogramma waaraan per beleidsdoel uit de visie een concrete uitvoeringsmaatregel is gekoppeld. Voor 2022 en verder wordt een aantal geplande acties uitgevoerd en gedekt binnen in de meerjarenbegroting opgenomen budgetten. Daarnaast zijn er voor 2022 en verder ook aanvullende middelen nodig, namelijk:

Beleidsdoel: De basis in standhouden

Uitvoeringsmaatregel: Verfijning beschermingsbeleid. De gemeente Gooise Meren heeft een belangrijke taak in het zorgvuldig omgaan met erfgoed voor het duurzaam behoud ervan. Een monumentenstatus kan er toe bijdragen dat erfgoed beter is beschermd voor toekomstige generaties. Voor het actualiseren van de gemeentelijke monumentenlijst is structureel € 10.000,- per jaar beschikbaar. Daarmee breidt het aantal monumenten jaarlijks uit. In plaats van een monumentenstatus is het tevens denkbaar dat voor sommige panden een status als beeldbepalend of karakteristiek pand meer geschikt is. Om een extra slag in het beschermen van ons erfgoed te maken het verzoek om een meerjarig incidenteel budget beschikbaar te stellen voor de periode 2023 t/m 2025 van € 5.000,-. Benodigd budget: € 5.000,- in 2023, 2024, 2025 (incidenteel).

Beleidsdoel: Erfgoed als vertrekpunt en dragende kracht bij ruimtelijke ontwikkelingen

Uitvoeringsmaatregel: Opstellen cultuurhistorische waarden- en beleidskaart. Met de komst van de Omgevingswet komt meer verantwoordelijkheid te liggen bij de initiatiefnemer. Met een cultuurhistorische waarden- en beleidskaart kan op perceelniveau zichtbaar worden gemaakt in welke mate met cultuurhistorische waarden rekening moet worden gehouden en waar cultuurhistorie een ondergeschikte rol speelt. Benodigd budget: € 50.000,- in 2022 (incidenteel).

Beleidsdoel: Toegankelijk en beleefbaar erfgoed

Uitvoeringsmaatregel: Faciliteren van de monumenteigenaar door verhogen budget restauratiesubsidie. De financiële tegemoetkoming voor instandhouding van gemeentelijke monumenteigenaren is momenteel erg beperkt. We beogen het budget meer gericht in te zetten voor *restauratiewerkzaamheden*. Daartoe is verruiming van het bestaande budget nodig. Hiermee kan aan meer monumenteigenaren een tegemoetkoming worden verstrekt.
Benodigd budget: € 17.000,- vanaf 2022 (structureel).

Beleidsdoel: Kennis en dialoog organiseren

Uitvoeringsmaatregel: Faciliteren erfgoedpartners (historische kringen en comités Open Monumentendag) d.m.v. jaarlijkse subsidie. We houden bestaande subsidies tegen het licht (herverdeling) en onderzoeken of andere (nieuwe) partners mogelijk in aanmerking komen. Daartoe is een beperkte verhoging van het budget voorzien.
Benodigd budget: € 3.000,- vanaf 2022 (structureel).

Programma 9 | Algemene baten en lasten

Actualisatie investeringen

Bij de voorbereiding van deze perspectiefnota zijn ook de voorgenomen investeringen uit de huidige Programmabegroting 2021-2024 geactualiseerd. Naast de toevoeging van een nieuwe jaarschijf (2025) voor bedrijfsvoering investeringen betreft dit temporisering van sommige huidige plannen maar ook diverse opgaven voor nieuwe ambities. Dit zou per saldo leiden tot een hoger niveau aan kapitaallasten in 2025. Afsproken is om de kapitaallasten te handhaven op het niveau van de huidige Programmabegroting 2021-2024 (het zogenoemde kapitaallasten plafond). Deze maximering betekent dus dat er nog keuzes gemaakt moeten worden. De komende maanden worden deze keuzes door het college uitgewerkt en aan uw raad voorgelegd in de Begroting 2022-2025. Omdat er nog keuzes gemaakt moeten worden in aanloop naar de programmabegroting is er voor gekozen om nu nog geen investeringsplan op te nemen.

Bijlage 3 – Uitkomst raadsessies Duurzame balans in de begroting

Omschrijving idee	Komt wel/niet overeen met voorstellen college	Richtinggevend principe	Programma nummer	Wat is het voorstel?
Burgerparticipatie verminderen	wel	Heroverwegen	1, 3, 4	Niet automatisch burgerparticipatie opstarten, maar gericht kijken of het nodig is. Ook is het mogelijk om de wijkagenda's te vertragen. Externe bureaus vermijden.
Minder (externe) onderzoeken	niet	Efficiency	1, 2, 3, 4	Minder geld uitgeven voor (extern) onderzoek en raad zou hier ook minder om moeten vragen. Meer gebruik maken van bestaande onderzoeken (bv ondermijning)
Fractiebijdrage raad	wel	Efficiency	1	
Verbonden partijen	wel	Verbonden partijen	1, 9	<ul style="list-style-type: none"> • Trap op trap af • Beoordelen en/of heroverwegen taken Regio
Projecten verminderen of temporiseren	wel	Heroverwegen	1, 3, 4	<ul style="list-style-type: none"> • Matchen van projecten met ambtelijke capaciteit, ambities bijstellen • bv Vestingplein in Muiden, Naarden buiten de vesting of parkeergarage temporiseren, plein gemeentehuis • Wel ambtelijke capaciteit benutten, maar niet inhuren.
Verminderen aantal wethouders	wel	Efficiency	1	De bestuurlijke capaciteit met 1 fte verminderen.
Efficiënt inzetten van mensen (bv BOA's/doventolken)	niet	Efficiency	2	Is het altijd nodig om 2 mensen aanwezig te laten zijn? Bij het al of niet kappen van bomen waren 2 BOA's aanwezig. Bij een buurtbijeenkomst waren 2 doventolken aanwezig voor 1 mevrouw met gehoorproblemen.
Samenwerking met andere gemeenten op het gebied van veiligheid	wel	Verbonden partijen	2	Samenwerking met andere gemeenten op het gebied van veiligheid.

Omschrijving idee	Komt wel/niet overeen met voorstellen college	Richtinggevend principe	Programma nummer	Wat is het voorstel?
Beter communiceren over veiligheid	niet	Efficiency	2	is dit een bezuinigingsvoorstel? Preventie
Inzet buurtvoorzieningen	niet	Heroverwegen	2	Zorgen voor een samenleving waar mensen naar elkaar omzien, door buurtvoorzieningen (o.a. kerken) te betrekken.
Inwoners meer betrekken	niet	Heroverwegen	2, 3, 5, 9	<ul style="list-style-type: none"> • Burgers meer betrekken bij het opsporen van ondermijning. • Inwoners stimuleren om een bijdrage te leveren aan het ophalen van zwerfafval • Inwoners betrekken bij onderhoud door ze onderhoud of een vuilnisbak te laten adopteren. • Inwoners de perken tussen woningen zelf laten onderhouden (wordt vaak tegengehouden door Right to Challenge). • Inwoners meer betrekken bij leefomgeving. Gezamenlijk met gemeente inzetten voor onderhoud, groen en zwerfafval. • Plaats ijzeren bakken/hekwerken waar groen-/tuinafval in wordt verzameld door bewoners.
Inzet van subsidies	wel	Efficiency	3, 7	<ul style="list-style-type: none"> • Meer gebruik maken van subsidies voor groener, duurzamer rijden van eigen wagenpark. • Inzet van subsidie van Provincie • Europese subsidies tbv verduurzaming schoolgebouwen.
De vervuiler betaalt	wel	Profijtbeginsel	3	Als het gaat om parkeren en wegenonderhoud geldt: de vervuiler betaalt.
Vignet voor mountainbikeroutes	niet	Benchmark	3	Mountainbikers laten betalen voor fietsen in GM d.m.v. een vignet, zoals in andere gemeenten.
Groen onderhoud	wel	Heroverwegen	9	• Vervang bomen door minder onderhoudsgevoelige exemplaren

Omschrijving idee	Komt wel/niet overeen met voorstellen college	Richtinggevend principe	Programma nummer	Wat is het voorstel?
Kostendekkenheid leges	wel	Kostendekkendheid	4, 9	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoeken of de leges bij projectontwikkelaars en bouwvergunningen in verhouding staan met de gemaakte kosten. • Kostendekkendheid leges, maar wel realistisch
Invoeren gemakkelijkhedenretributie	niet	Kostendekkendheid	4	Na corona invoeren van gemakkelijkhedenretributie voor Muiderslot en Valkenveen, vanwege kosten voor parkeren en handhaven.
Verkoop bezittingen gemeenten en grondbezit	wel	Herooverwegen	4	Vaart maken (en niet temporiseren) met verkopen van bezittingen gemeente en grondbezit die we nog hebben en waar bewoners tegen sputteren.
Minder kosten energietransitie	niet	Herooverwegen	4	Minder kosten maken voor energietransitie (van gas af).
Zwemgelegenheid Naarden onderzoeken	wel	Herooverwegen	4	Kijken naar zwemmogelijkheid in Naarderheem i.p.v. in de Lunet.
Betere vergunningverlening	niet	Efficiency	4	Zorgen dat vergunning goed verleend wordt, zodat er geen bezwaar kan worden gemaakt. Procedure kost veel geld.
Rioolrecht	niet	Herooverwegen	5	<ul style="list-style-type: none"> • Afkoppelen hemelwaterafvoeren: particulieren zelf laten betalen. • Inwoners met stenen tuin: extra heffing voor rioolrecht.
Onderhoud groen	wel	Herooverwegen	5	<ul style="list-style-type: none"> • Stoppen met maaien fonteinkruid randmeren • Ecologisch evenwicht in balans brengen
Inkopen regionaal	wel	Verbonden partijen	5	Inkopen meer regionaal doen

Omschrijving idee	Komt wel/niet overeen met voorstellen college	Richtinggevend principe	Programma nummer	Wat is het voorstel?
Slimme straatverlichting	niet	Efficiency	5	<ul style="list-style-type: none"> • Zouden we kunnen investeren in slimme straatverlichting (alleen laten branden als het nodig is) en duurzaam (investeren in led verlichting op plekken waar dat nu nog niet is). Hoeveel besparen we dan op energiekosten? • Brinklaan en buitenverlichting op huizen. Minder lantaarnpalen.
Bijstellen ambities	wel	Heroverwegen	5	Veel hoge ambities in Gooise Meren. 95% heel goed haalbaar is, laatste 5% is heel duur. Kijk naar het bijstellen van verschillende doelen.
Stageplekken	wel	Efficiency	6	Bedrijven actief benaderen/stimuleren voor inzet stageplekken.
Woningen voor mensen die op dure zorgplekken zitten	niet	Heroverwegen	7	Beschikbaar stellen woningen voor mensen die uit de zorg komen maakt dure plek in de zorg vrij.
Kunstbezit	wel	Efficiency	8	Kunstbezit overdragen aan musea zodat structurele kosten verlaagd kunnen worden.
Sportvelden en onderhoud	niet	Efficiency	8, 9	<ul style="list-style-type: none"> • Onderhoud sportvelden kost veel geld. Gras i.p.v. kunstgrasvelden is goedkoper en duurzamer (minder plastic). • Kijken naar onderhoud i.s.m. agrarische opleidingen, waardoor de kosten zouden dalen. • Onderzoek naar goedkopere alternatieven voor watervelden. • Onderzoek lidmaatschapsgelden sportverenigingen om te beoordelen of we ten onrechte subsidie verlenen aan kapitaalkrachtige verenigingen
Privatisering van 't Spant	niet	Heroverwegen	8	Het Spant privatiseren.
OZB	wel	Benchmark	9	Hogere OZB in de toekomst (na corona)

Omschrijving idee	Komt wel/niet overeen met voorstellen college	Richtinggevend principe	Programma nummer	Wat is het voorstel?
Besparing door Hybride werken	wel	Efficiency	9	Onderzoek besparingen door meer thuiswerken. Geplande investering in werkplekken e.d. verlagen; ruimtegebruik, energielasten e.d.
Afschrijvingstermijnen investeringen	niet	Investeringen	9	Verhogen afschrijftermijn door duurzaamheidsinvesteringen
Duurzame ontwikkeling medewerkers	niet	Heroverwegen	9	Blijven investeren in duurzame ontwikkeling medewerkers i.p.v. duurdere inhuur; tevens voorkomen hoge kosten werving en selectie; ook voor verbetering kwaliteit.